

# CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákar L. könyv- és papirkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.  
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.  
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)  
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.  
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak  
Kéziratok nem adóznak vissza.

## A háború.

Verdun térképe is mind jobban megváltozik. A németek előrehaladása állandó, térfoglalásuk pedig feltartóztatlan. Béthincourt elfoglalása után még jobban összezugsorodott az a francia ék, mely a Maas balpartján elhúzódva akadályozza a nyugati és keleti parton operáló német hadvonalak egybeolvadását.

Verduntól nyugatra a németek nagy erővel támadják most a Mort-homne-nak még francia kézen levő részét. S az első védelmi vonal legfontosabb pozíciójának, a 304. számú magaslatnak az ostromlása is megkezdődött már. A mint a németek hatalmukba kerítik ezt a két hegyet, rákerül a sor a második védelmi vonalra, melyről azt híresztelik a franciák, hogy még az elsőnél is nehezebben vivható meg.

Amde a németek példátlan szívósága diadalmaskodni fog a még hátralevő akadályokon is. Az sem lehetetlen, hogy amint sikerül a németeknek részt tőnni a Verdunt közvetlenül védő műveken, a franciák a várat kiűrik s visszavonulva az előre elkészített pozíciókba: a jóval hátrább fekvő védelmi vonalra próbálják feltartóztatni a győzelmesen előretörő németeket.

A német hadvezetőség teljesen megvan elégedve az elért eredményekkel és Wild von Hohenborn, az új hadügyminiszter épp a napokban fejtette ki a birodalmi gyűlésen a katonai helyzetre vonatkozó nézeteit. A hadügyminiszter az eddigi teljesítményekből azt a megingathatatlan meggyőződést meríti, hogy a németek a háború dicsőséges befejezéséig győzelmesek maradnak.

„Amit az utóbbi időben megértünk — mondotta Wild von Hohenborn — az orosz offenzíva visszautasítása keleten és harcaink Verdunnél, azok nem — mint azt ellenfeleink hiszik, vagy elhíthetni szeretnék — egy kimerült nemzet végső erőfeszítései, amely nemzet utolsó utódkátyáját adja elő, hanem egy embertartálékkal és minden segítő eszközzel ellátott, erőteljes, egészséges és leküzdhetetlen néphadsereg kalapácsütései, oly kalapácsütések, a melyek mindaddig meg fognak ismétlődni, amíg az ellenfél porhanyóvá nem vált.”

És ezek a kalapácsütések rettenetes erővel aprítják, morzsolják az ellenséget. A franciák hiába viszik legjobb tartalékaikat a harcba, Verdunt nem menthetik meg többé. A tartalékok céltalan feláldozásával és a védelmi vonal többi pontjainak könnyelmű meggyengítésével csak siettetik a katasztrófát.

A Verdun körzetében lezajló viaskodás egy nagyszerű várostrommal kombinált hatalmas nyílt csata, mely most már hét hétnél tovább folyik hatvan

kilométeres területein. A verduni harcoknak sem terjedelm, sem időtartam tekintetében nincs párja a haditörténelemben. S tekintve a küzdelem hevesességét, még a tűzérési beavatkozásnak azelőtt nem is sejtett ciklopi arányait, azt kell hinnünk, hogy ebben a páratlanul véres mérkőzésben nemcsak eszik Verdun, hanem az egész háború sorsa is eldőlt.

Az oroszok még nem heverték ki az utóbbi nagy vereségeket. Itt ott még megkísérik kisebb jelentőségű akciókat, de egyelőre nem igen gondolhatnak nagyobb offenzívára. Az ötvenedik szolgálati évét megünneplő Hindenburg azzal végzi jubilaris napiparancsát, hogy „az ellenség ereje kezd megbénnulni; ezért előre; a végső győzelem most már bizonyos!” És az oroszverő Hindenburgnak valóban elhíhetjük, hogy az oroszok offenzív ereje végleg megvan törve. — Vajjon a németek előbb-utóbb maguk is nem mennek-e át offenzívába, hogy a muszkának megadják a kegyelem döfést, az ma meg nem állapítható. A francia lapok azonban küszöbön állónak mondják a németek északi támadását. Az oroszok relatív téllensége folytán az utóbbi napokban inkább csak az olasz harctér felé fordult a figyelmünk. Tulajdonképpen olasz offenzíváról nem lehetett szó, de a Párisból visszaérkezett Cadorna úgy az Isonzó mellett, mint Tiroiban is nagyobb vehemenciával lépett fel ellentünk. Az első napokban némi eredményt is tudott elérni, de a csapataink által nagy hősiességgel végrehajtott ellentámadások e relatív sikerektől is hamarosan megfosztották az olaszokat, akik azóta még hevesebben bombázzák a békés falvakat.

A törökök újabb győzelmet arattak az angolokon Mezopotámiában; Valónában minden csendes, ellenben Szaloniki körül megelégnélő tevékenység jelei mutatkoznak.

A Zeppelinek nem látogattak el ezen a héten Angliába, annál nagyobb tevékenységet fejtettek ki azonban a német tengeralattjárók és az angol hajók tonna tartalma egyre csökken.

## A negyedik magyar hadikölcsön.

Több mint husz hónapja annak, hogy megsemmisítésünkre törő ellenségeink reánk zúdították minden idők legnagyobb háborúját. Azóta diadalmas fegyvereink súlyos csapásokat mértek roppant számú ellenségeinkre és szövetségeseinkkel együtt aratott döntő győzelmeink nyomán immár nincs kétség a végső siker iránt.

A hosszan elhúzódó háború nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államkincstárral szemben, a hadiszükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter ezuttal — úgy miut az előző hadikölcsönöknél, azonban a zá-

rolás mellőzésével — 6%-kal kamatozó járadékkölcsön-kötvényeket és ezzel egyidejűleg 5 1/2%-kal kamatozó állami pénztárjegyeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ez alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez, mint ez a legutóbb a német birodalomban is történt és a kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján megállapítást nyerni.

**Az aláírás tartama és az aláírási helyek.**

Az aláírás időtartama 1916. április 19-től május 23-ig bezárólag terjed. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei s az összes számottevő hazai pénzügyintézetek.

**A címletek nagysága.**

A bemutatásra szülő 6%-os járadékkölcsön-kötvények 50, 100, 1000, 5000, és 10.000 koronás, a bemutatásra szülő 5 1/2%-os állami pénztárjegyek pedig 2000, 5000, 10.000 és 50.000 koronás címletekben fognak kiállítatni. Tehát a negyedik hadikölcsönnél is a 6%-os járadék kölcsönre jegyezhető legkisebb összeg 50 koronában van megállapítva, hogy így a kölcsön jegyzése a legszelesebb néprétegek részére is lehetővé tetessék.

**Az aláírási ár.**

A kibocsátásra kerülő címletek aláírási ára a szerint, a mint az aláírt összeg ellenértékének befizetése a két részre osztott aláírási időtartam első vagy második felében történik, avagy az alábbi ismertető kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, az időközi kamatokra való tekintettel különböző összegekben a következőképpen van megállapítva

I. a kibocsátásra kerülő és 6%-kal kamatozó járadékkölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik:

a) az 1916. évi április 19-től május 5-ig bezárólag történő aláírás esetén: 97 K 20 fillérben;

b) az 1916. évi május 5-ikét követő időben 1916. évi május 23-ig bezárólag történő aláírás esetén: 97 K 50 fillérben;

2. ha pedig a kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírási határidő egész tartamára szólólag 98 koronában;

II. Az 5 1/2%-kal kamatozó állami pénztárjegy aláírási ára minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik

a) az 1916. évi április 19-től május 5-ig bezárólag történő aláírás esetén 91 K 90 f-ben;

b) az 1916. évi május 5-ikét követő időben 1916. évi május 23-ig bezárólag történő aláírás esetén 92 K 20 f-ben;

2. ha pedig kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírási határidő egész tartamára szólólag 92 K 65 f-ben. A fenti árakon felül az aláíróval szemben sem folyókamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

**Kamat (szelvény)-esedékesség.**

A negyedik hadikölcsön 6% járadékkötvényei 1916. május 1-től kezdődőleg és minden év május 1-en és november 1-en lejáró félévi utólagos részletekben évi 5 1/2%-kal minden évi június 1-én és december 1-en lejáró félévi utólagos részletekben kamatoznak, tehát a 6%-os járadékkölcsönnél az első szelvény 1916. november 1-én, az 5 1/2%-os állami pénztárjegy kölcsönél pedig 1916. december 1-én esedekes.

**Befizetési hely.**

Ugy a járadék, mint az állami pénztárjegykölcsönre az aláírt összegek ellenértéke az aláírási helynél fizetendő be.

**Részletfizetési kedvezmény.**

Az esetben, ha a 6%-os járadékkölcsönre aláírt összeg 100 K-t meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6%-os járadékkölcsönre történő és 100 K-t meghaladó, valamint általában az 5 1/2%-os állami pénztárjegykölcsönre eszközölt aláírásoknál azonban a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképpen leteendő; és pedig a kir. állampénztárnál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő-hivatalainál, továbbá az 1898. XXIII. t. c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezethetnél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapirokban, a melyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart. A részletek pedig a következőképp fizetendők:

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1916. június 9-ig  
a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1916. június 17-ig  
a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1916. június 28-ig  
a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1916. július 8-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

**A jegyzési nyomtatványok.**

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

**A befizetési elismervények kiállítása és a végleges címletek kiadása.**

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényt kap, a mely a fél kívánatára 1916. június 15-től kezdve a m. kir. pénzügyminisztérium részéről kiállított ideiglenes elismervényre fog kicseréltetni. A mennyiben eddig az időpontig a végleges címletek kiadhatók nem lesznek. A végleges címletek kiadására nézve, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kicserélésére nézve idejekorán hirdmény útján fog a felhívás közzététetni. A végleges kötvények kiadása köztégmentesen ugyanazon a helyen fog megtörténni, ahol a pénztári elismervények, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervények kiadattak. Ideiglenes elismervényekre előreláthatólag nem lesz szükség, mert valószínűleg már rövid idő múlva elkészülnek a végleges kötvények.

**A kölcsön felmondása.**

A m. kir. pénzügyminisztérium fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett, úgy a 6%-os járadékkölcsönt, mint az 5 1/2%-os állami pénztárjegykölcsönt egészen vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás a 6%-kal kamatozó járadékkötvényekre nézve 1921. november 1-ét megelőző időre, az 5 1/2%-kal kamatozó állami pénztárjegyre nézve pedig 1921. december 1-ét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

**Az 5 1/2%-os állami pénztárjegykölcsön visszafizetése.**

Az 5 1/2%-os állami pénztárjegyekben megjelölt tőkekövetelést a m. kir. államkincstár a beváltóhelyeknél a bemutatónak, az állami pénztárjegy hevonása ellenében, minden levonás nélkül, adó- és illetékmentesen 1926. június 1-én visszafizetni.

**Adó- és illetékmentesség.** A kibocsátásra kerülő címletek után járó kamatok épügy mint a kölcsönvisszafizetés alkalmával a járadék kötvényeknek, illetve állami pénztárjegyeknek tőkeértéke minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizetettnek ki.

**A címletek popularitása.** Az aláírásra bocsátott járadékkötvények és állami pénztárjegyek — ugyanugy mint az eddigelő kibocsátott hadikölcsönkötvények — a gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek elhelyezésére alkalmasak.

**Betétek felhasználása a jegyzés céljára.**

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél a más ily cégeknek 1914. évi augusztus hó 1.

előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium-feloldórendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönökre történő befizetések céljaira — önérthetőleg a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — teljes összegükben igénybevehetők.

Azok, a kik a befizetésekre ilyen betétjüket kívánják igénybevenni, annál az intézetnél, vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, a melynél a betét el van helyezve.

**Kölcsönnyújtás kedvezményes kamatláb mellett a kibocsátandó kötvényekre és állampénztári jegyekre, valamint a kölcsönjegyzés céljaira.**

A kibocsátandó járadékkötvényekre és állami pénztárjegyekre az Osztrák-magyar bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár, a járadékkötvényeknek, illetve pénztárjegyeknek kezizálógul való lekötése mellett, a névérték 75%-áig, a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon, tehát jelenleg 5%-os kamattal nyújtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben.

A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújt a nálunk zálogul elfogadható értékpapírokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál. A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917. december 31-éig szintén részeseülnek. A fenti befizetési határidők alatt a jegyzett összegre eszközölendő befizetés céljaira folyósított kölcsönök után, a fél kívánságára, a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett, 1917. évi december 31-éig, évi 5%-os állandó kamatlábon biztosítatik.

Ezenfelül az Osztrák-magyar bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár a fent körülírt módokat mellett azoknak, a kik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidő alatt az aláírásra bocsátott hadikölcsön jegyzése céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankcégnél vettek fel kölcsönt, ennek a kölcsönnek, illetve az ily irányú kérelem előterjesztésekor igazoltan fennálló részének visszafizetésére évi 5%-os állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyújtani s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5%-os állandó kamatlábat fognak alkalmazni. Ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben. A kormány gondoskodni fog arról, hogy az előbb jelzett s a nevezett két intézet által 1917. december 31-ig nyújtott kedvezmény az aláírók részére ez időpont után is — és pedig az állami pénztárjegykölcsönre vonatkozólag 1919. évi június hó 30-áig, a járadékkölcsönre vonatkozólag pedig 1921. június 30-ig terjedő hatályal — a jegybank vagy valamely más, a kormány által kijelölendő intézet részéről biztosítottassanak.

**A címletek megőrzése.**

Az aláírók kívánságára a járadékkölcsönkötvényeit, valamint a pénztárjegyeket a szelvények beváltásával megbízott hivatalos beváltásával megbízott hivatalos beváltóhelyek és az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete 1917. december 31-ig köztégmentesen fogja megőrizni és kezelni.

A negyedik hadikölcsön imént ismertett előnyös feltételei biztos és gyümölcsöző tőke-elhelyezésre nyújtanak rendkívül kedvező alkalmat. A gazdasági életnek a háború következtében előállott korlátozottsága és csekély tőkefelvételképessége folytán a pénzpiacon elhelyezést kereső pénzbőség uralkodik. Győzelmes haditényeink szakadatlan sorozata a háborút a végső kifejlés, a befejezés felé viszi. Ehhez járul, hogy az előző hadikölcsönök során a nemzet legszélesebb rétegeiben még gyökeret vert és valósággal nemzeti köztudattá emelkedett annak felismerése, hogy a létünkért vívott nagy küzdelem diadalmas folytatása és befejezéséhez szükséges hadikölcsönök jegyzésében való részvétel az aláírók anyagi javát és a legfontosabb kősördeket egyaránt nagy mértékben szolgálja. Mindez kétségtelenné teszi, hogy a negyedik hadikölcsön jegyzésének eredményében előreláthatólag ép oly imponánsan fog megnyilvánulni az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírálásáról ismételtén fényes bizonyosságot tevő közgazdasági ereje, mint az előző hadikölcsönöknél.

**Prohászka püspök indítványa.**

A Magyar Gazdaszövetség gyűlésén Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök felvetett egy megvalósításra méltó gyönyörű gondolatot, melynek magva az, hogy jövő magyarságunknak legbiztosabb alapja az lesz, ha ez a föld, amelyet most friss vér áztatott és áztat, nemcsak magvakat fog teremni, hanem lelkeket, magyar lelkeket is nőnek belőle. Ez pedig úgy érhető el, ha fokozzuk a népnek ehhez a földhöz való ragaszkodását, ami viszont akként oldható meg, hogy a népnek a kezébe adjuk a földet, amelyet az ő vére táplált legbőségesebben, tehát elsősorban őt illeti ennek az országnak minden kis porszeme.

Ezt a jogot ismerte el és igyekszik elismertetni Prohászka püspök ebben az új korszakot jelölő beszédében, melyben azt indítványozza, hogy a hitbizományokból, egyházi javakból és közalapítványi birtokokból kis- és középbirtokok hasítottassanak ki örökös birtokra azok számára, akik legtöbbet áldoztak ennek a földnek megtarthatásáért. A kik a saját vérükkel öntözték hazánk rőgeit, azoknak részére követeli az igazság elsősorban ennek a földnek gyümölcsét. A kik életüket veszélyeztették és áldoztak is életet ezért a földért: a nyomorékok, özvegyek és árvák hivatottak mindennek előtt új életre. Nem szabad engedni — mondja ez az apostolszívű főpap — hogy aki Limanovnál és a Doberdón harcolt, verklivel járjon az országban, mint Solferino után.

Gyönyörű és életrevaló, mert az élet szépülését nemcsak célzó, de meg is valósítható gondolatok ezek, ha maguk is testet ölhetnek. Anyira életrevaló ennek az indítványnak minden egyes pontja, hogy találgatás nélkül kellene azt elfogadni.

A társadalomnak a kezébe adja Prohászka az eszmét és attól várja, hogy győzelemre vigye óriási erejével a zászlót, a melyet ő, Magyarországnak szívében és értelemben legfőbb papja kibontott. Ez az eszme erős, súlyos, kemény fegyver. Ha mindenki jól megfogná, diadalra lehetne vienni.

**Ausztria-Magyarország álláspontja.**

A világot átalakító háborúból a kettős monarchia is derekasan kivette a részét. Aldozatkészségben nem fukarkodtunk és vitézségben felül nem multa senki a magyart. Szövetségesünk megértette és ellenségeink is elismerik, hogy a magyar harci készség volt az az erőbeli nyomaték, amely a központi hatalmak javára döntötte el a győzelmet.

Tudatában vagyunk mi is a megnövekedett hatalmi jelentőségünknek s vissza nem riadva nagyobb áldozatoktól, továbbra is helyt állunk hazánkért, a monarchiáért és a dinasztiaért. A jövőt érlelő dolgokról azonban csak annyit tudunk a napisajtó felhivatalos bulletinjeiből, hogy Ausztria és Magyarország miniszterei az egyik héten Bécsben, a másik héten meg Budapesten tárgyalnak a megújítandó kiegyezésről.

A bécsi és a budapesti tárgyalások lényegéről és a jelentkező tendenciákról nem szivárgott ki semmi biztos értesülés, ha csak pozitívumnak nem tekinthető az a híresztelés, hogy a tárgyaló feleket a hosszulejárati szerződés gondolata foglalkoztatja.

A német kancellár már elmondotta nevezetes békeproponióit, amelyekre

asútán Aquilth is hamarosan megadta a feleletet.

De amíg Bethmann-Hollweg bizonyára csak Ausztria-Magyarországra való tekintetből, kizárólag csak a Németországgal határos területekre vonatkozó követeléseit körvonalazta a beszédében, addig az egész éntente nevében nyilatkozó Aquilth a Balkán-félszigetre vonatkozó álláspontját is jeleste. Mivel pedig az angol miniszternek az általunk meghódított Szerbia és Montenegró jövőjéről való védőkezése lényegesen eltér attól a képtől, amelyet erről a kérdésről mi alkotunk magunknak, kifejezést óhajtanánk adni abbéli kívánságunknak, hogy most már Ausztria-Magyarország illetékes tényezői is határozottabb formában jelöljék meg speciális békefeltételeiket.

Uppen az a körülmény, hogy Bethmann-Hollweg egyáltalán semmit sem szólt a Habsburgi kétfős monarchia hatalmi zónájába eső hódításokról, sürgős kötelességünké teszi, hogy a béke lehetőségét nyílt állásfoglalással mi is előmozdítsuk.

Barián báró külügyminiszternek berlini látogatása sejtetni engedi, hogy a nyílt állásfoglalás tekintetében sem kívánunk Németország mögött elmaradni.

### A 24-es honvédárva segélyalapjának alapszabályai

Megemlékezett a Csiki Lapok arról a nagyarányú mozgalomról, mely a 24-es honvédszolgálatok kebelében indult meg egy létesítendő segélyalapra. A mozgalom szép eredménnyel indult meg. Eddig mintegy 50.000 korona gyűlt össze. Az alapkezelő bizottság most megküldötte a harcterről nevezett segélyalap alapszabályait is.

Az alapszabályokat az ezt kísérő levéllel együtt itt közöljük:

Tábori posta 23. 1916. március 24.

#### Tekintetes Szerkesztőség!

A m. kir. brassói 24. honvéd gyalogezred hősei árváinak segélyalapja számára szerkesztett alapszabályokat előzetes tájékoztató és tájékoztató levelet küldeni azon hozzáadással, hogy a mellékelt szövegű alapszabályok jóváhagyás végett a m. kir. honvédelmi miniszterhez felvannak terjesztve, de azok még jóváhagyás után leadva nincsenek.

Hírlapi közleményekből tudomásunkra jutott, hogy anya vármegyénkben segély alapunk érdekében számottevő mozgalom indult meg. Célnk az alapszabályok előzetes közlésével a nagyközönség tájékoztatása és annak közlése, hogy a segélyalap, mint szervezet megalkult.

Azon biztos reményben, hogy önzetlen mozgalmunk nemzeti szempontból is föltétlen támogatásban részesül a társadalom összes rétegeiben, fölkérjük a tekintetes szerkesztőséget, hogy mozgalmunk elterjedéséhez segédkezet nyújtsanak szíveskedjék.

Alapunk eddigi vagyona 25.800 K n. é. 60/-os hadi kölcsönkötvény, melyből 500 K I. kibocsátású és Ambrus Sándor vasuti vendéglős adománya, míg 25.300 K III. kibocsátású, melyet az eddigi gyűjtésből — lombárd kölcsön felhasználásával — jegyeztünk. Ennek törlesztésére ezideig befizettünk 17718 K 73 f. míg a még fedezetlen összeget az esetenkénti gyűjtésből törlesztjük.

A fenti értékpapírok az „Agrár takarékpénztár r. t. Marosvásárhely” pénztárszervezeténél vannak letétbe helyezve és a lombárd kölcsön is innen van felvéve.

Az ez ideig esetleg begyűlt, vagy ezután befolyó adományokat és gyűjtéseket kérjük közvetlenül ezen pénztárszervezethez átutalni s erről bennünket értesíteni kegyeskedjék.

A hasznos cél érdekében ismételtül kérjük a tekintetes Szerkesztőség szives közreműködését, amelyért előre is, úgy a magunk, mint az árvák nevében hálás köszönetünket tolmácsoljuk.

Hasznos tisztelettel:

Barabás Gerő százados,  
kezelőbizottsági elnök.

A m. kir. 24. honvéd gyalogezred elesett hősei árváinak s a háború folyamán keresetképtelenné vált honvéd egyénei gyermekeinek felségélyezésére létesített segélyalap alapszabályai.

#### I.

A segélyalap célja:

1. §. A magyar kir. 24. honvéd gyalogezred hősei árváinak segélyalapja címmel egy alapot létesített, melynek célja a jelenlegi világháború folyamán a m. kir. 24. honvédszolgálatok kebelében a harctéren elesett, vagy katonai szolgálatban szerzett betegségben elhalt honvéd egyének árvái s a háború folyamán a harctéren teljesített katonai szolgálatban keresetképtelenné vált honvéd egyének gyermekeit segélyezni, azok neveltetéséhez hozzájárulni.

2. §. A segélyalap székhelye a mindenkori ezredparancsnokság székhelye

#### II.

A segélyalap vagyona.

3. §. A segélyalap vagyona a gyűjtésből és adományból befolyt s befolyó értékek képezik.

(Itt adminisztratív, az alap szervezésére és kezelésére vonatkozó rendelkezések következnek.)

#### VIII.

Segélyek kiutalása.

27. §. Segélyezésre az összes kamat jövedelmek felhasználandók.

Az alapvagyon segélyezésre nem fordítható.

28. §. Segélyben csak azok részesíthetők a kik hitelt érdemlően igazolni tudják, hogy segélyre tényleg szorulnak.

29. §. Segélyezésre egyformán igényt tartanak:

a) mindazon árvák, kik okmányilag tudják igazolni, hogy apjuk a m. kir. honvéd ezred kebelében hősi halált halt, vagy harctéri szolgálat teljesítése közben szerzett betegségben meghalt.

b) mindazon rokkant gyermekei, kik igazolni tudják, hogy apjuk a m. kir. 24. honvéd gyalogezred kebelében teljesített harctéri szolgálat folytán keresetképtelenné vált s a neveléshez szükséges magán vagyonnal nem rendelkezik.

30. §. A segély iránti kérvények minden év február 1-ig és augusztus 1-ig terjesztendők be s a segélyalap kezelő bizottságához címzendők.

A később beérkezett kérvények figyelembe nem vehetők.

31. §. A beérkezett kérvényeket a kezelő bizottság átvizsgálja, meggyőződést szerez magának a kérvényező igényjogosultságáról s minden egyes kérvényre megteszi a választmány elé terjeszhető javaslatát.

32. §. A választmány a segély kiutalása s illetve annak megtagadása tárgyában végérvényesen határoz.

33. §. A megzavazott segély az igényjogosult törvényes gyámjának s illetve törvényes képviselőjének a kezébe fizetendő ki.

#### IX.

Segélyalap céljának megszűnése.

34. §. Hogy ha a segély alapnak ezen alapszabályokban lefektetett célja megszűnt vagyis a jelen alapszabályok értelmében segélyezésre szoruló s igényt tartók nem volnának, az egész segély-alap vagyona a m. kir. 24. honvéd gyalogezred rokkantjainak felségélyezésére létesítendő segély-alap javára fordítandó.

Ezen rokkant alap célja leendő mindazon rokkant honvéd egyéneket segélyezni, a kik igazolják, hogy a m. kir. 24. honvéd gyalogezred kebelében katonai szolgálatot teljesítettek s önhibájukon kívül katonai szolgálatban váltak keresetképtelenné és segélyre szorulnak.

#### X.

Alapszabályok módosítása.

35. §. Jelen alapszabályok csak a tiszti gyűlés által módosíthatók.

Az alapszabályok módosítására vonatkozó tervezet a gyűlést megelőző 15 nappal az összes tagokkal írásban közlendő.

Az alapszabályok módosításához megkivánthatók az összes tagok jelenléte és ahhoz való hozzájárulás s a H. M. jóváhagyása.

#### XI.

Nyilvános elszámolás.

36. §. Az évi számadások s évi mérleg, valamint a segélyben részesültek nevel s a segélyösszegek nagysága a tiszti gyűlés megtartása után közvetlenül hírlapilag közzé teendő.

#### XII.

Képviselő.

37. §. Harmadik személyekkel szemben a segélyalapot — az ezred mindenkori parancsnoka úgy is, mint a tiszti gyűlés és a választmány elnöke — képviseli.

#### XIII.

Záró határozatok.

38. §. A segély-alap feletti főfelügyelet a H. M. gyakorolja.

39. §. Jelen alapszabályok a H. M. jóváhagyása napjával lépnek életbe.

Tábori posta 23. 1916. március hó 22-én.

Barabás Gerő  
kezelő biz. elnök.

Raglan Vazul  
főhadnagy,  
kezelő biz. ellenőr.

Miklós Balázs  
főhadnagy,  
kezelő biz. pénztáros.

### † Birtha József.

Csikszereida, április 16.

Kidölt Csikvármegye tisztviselőkarának egyik legrégebb, érdemes tagja, ki több mint három évtizedes szorgalmas és lelkiismeretes munkában szolgálta a közügyet. Halála váratlanul következett be, mert bár az ősz óta csaknem állandóan betegeskedett, betegsége mindazonáltal csak a legutolsó napokban vált súlyossá.

A tél folyamán rövidebb megszakításokkal bejárta hivatalába és a háború okozta fokozott munkában segített a nemzet árvái könnyeinek letörlésében.

Birtha József vármegyei árvaszéki elnök nemes egyszerűséggel párosult kötelességértessel és munkaszeretettel futotta be 33 éves közpályáját, melyet elejétől végig Csikvármegye közigazgatásának szolgálatában töltött el. Hosszu ideig szolgabírája volt vármegyéjének, mely idő alatt a népek jóakaró támogatója és a közérdeknek lelkes istápolója volt. Majd árvaszéki ülnöknek választották meg, a honnan 1907. év végén a törvényhatóság közbizalma Csikvármegye árvaszéki elnöki székébe emelte. Mindvégig lankadatlan szorgalommal és igazságszeretettel, fáradhatatlan munkával töltötte be hivatalát, de a nehéz és hosszú közpályája megörölte életerejét és munkaképességét. A múlt év őszén beteg lett és azóta szemmel láthatólag meggyűrt. Pihenésre és gyógyulásra lett volna szüksége, de ő a világháború által reá rótt fokozott teendőket csaknem az utolsó napokig végezte, míg f. hó 13-án este 61 éves korában megszűnt élni.

Benne a vármegye egyik legrégebb, munkás és kötelességtudó főtisztviselőjét vesztette el. Haláláról a vármegye tisztikara külön gyászjelentést adott ki és a gyász kifejezéséül a vármegyeházán gyászlobogó lengett. Elhunytát felesége és testvére gyászolja.

Temetése méltó volt múltjához. Ott láttuk koporsójánál, melyre a vármegye tisztikara koszorút helyezett, Csikszereida város és vidéke intelligenciáját teljes számban. A vármegye tisztikara testületileg vett részt a temetésen Gyalóky Sándor főispán és Fejér Sándor állásfoglalásával. Részvétet továbbá a törvényes, járásbírói és ügyészségi Bigner József kir. törvényszéki elnök vezetésével, a főgimnáziumi tanári kar, élén Kassai Lajos főgimnáziumi igazgatóval, a kir. pénzügyigazgatóság és számvévisés, Shusztar Olivér pénzügyigazgatóhelyettesével, dr. Ujfalusi Jenő polgármester és a városi tisztikar, a csiksomlyói árvaház szeretetház növendékei, több más hivatal és nagyüzemi gyászoló közönség.

A koporsónál az egyházi szertartás után Botár Béla árvaszéki ülnök mondott Csikvármegye tisztikara nevében utolsó istenhozzádot. Temetést Csikszentsimonra szállították, hol a temetőben igen nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

### KÜLÖNFÉLÉK.

— Az erdélyi püspök kitüntetése. Ferenc Szalvátor főherceg, mint az Osztrák-Magyar monarchia Vörös-Kereszt egyleteinek védnökhelyettese magas elhatározásával székelyi gróf Majlát Gusztáv Károly dr. v. b. t. t. erdélyi püspöknek, a háború alatt katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemel elismeréséül a Vörös-Kereszt hadiékítményes tiszti díszlevelényét díjmentesen adományozta.

— Virághullás. Szabó Irénke, Szabó Géza és neje Benkó Emma 4 éves kis leánya folyó hó 18-án két heti szenvedés után elhunyt Csikszereidaiban.

— **Kitüntetett 24-es honvédek.** A brassói 24-es honvédek közül újabban az alábbiakat tüntették ki: 1. osztályu ezüst vitézségi éremmel: Székely Ferenc, Ferecz Balázs, Jakó Lajos tart. hadapródok; Bors Ágoston, Farkas István, Petruk János őrmesterek; Binder György szakaszvezető; Péter Ágoston, Sándor Gyula tizedesek és Benkő Ignác Lajos honvéd. — A 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel: Póka Gyula, Barabás Lajos t. zászlós; Bartalis Kornél, Tamás József, Kövér Mózes, tart. hadapródok; Kocsis László őrmester h.j.; Egyed Dávid, Paizs János, Orbán Antal, Bodendorfer András szakaszvezetők; Bratilla Péter tizedes; Márk Antal, Pintér István, Goer József, Csillag István, Szentpáli József őrmesterek; Marti Lukács, Szabó Ferenc, Szénegető János és Boczerzán Demeter honvédek.

A király az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartása elismerésül Vén Zoltán 24. honvédegyalozredbeli tartalékos hadnagynak, a hadidiszitményes 3. osztályu vaskoronarendet díjmentesen adományozta. A király Kolozsváry László 24. honvéd gyalogezredbeli századosnak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a hadidiszitményes 3. osztályu érdemkeresztet adományozta. Az ellenség előtt elesett Nagy Lajos 24. honvédegyalozredbeli tartalékos hadnagynak a hadidiszitményes 3. osztályu vaskoronarendet, adományozta a király. Rétyi Székely Béla 24. honvédegyalozredbeli hadnagy a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet kapta. — A legfelsőbb dicsérő elismerés (Signum laudis) újjal tudatott az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért Murányi János 24. honvédegyalozredbeli főhadnagynak, Csánky Gyula 24. honvédegyalozredbeli főhadnagynak, Rohan Demeter 24. honvédegyalozredbeli népfelkelő főhadnagynak, Daner Imre és Kövér Sándor 24. honvédegyalozredbeli népfelkelő hadnagyoknak.

— **Méltóságos végrehajtó.** Báró Bánffy Károly szerdahelyi lakost az igazságügyminiszter a dicsőszentmártoni kir. járásbíróshoz végrehajtónak kinevezte. Báró Bánffy évekkel ezelőtt Kisküküllő vármegye árvaszékének nyilvántartója volt.

— **Halalozás.** Id. Encsy Józsefné szül. Bodnár Erzsébet fojtyó hó 10-án Tallyán elhunyt Encsy Kálmán kolozsvári kir. ügyész, ki hosszabb ideig a helyi kir. ügyességnél működött, édesanyját vesztette el benne.

— **Új időszámítás.** Május 1-jétől kezdve egy egész órával hamarabb lesz reggeli és egy egész órával hamarabb lesz este, mint ahogy ezt megszoktuk. A nevezetes újítást nem maga az életadó, fényes Nap hozza, amely különben nem sokat törődött a jelenleg meg érvényben levő középeurópai időszámítással sem, mert konok következetességgel másként kel és nyugszik le, mint az oraink jelzése szerint tennie kellene. Valószínű tehát, hogy a most következő reformra sem fog ügyet vetni, minek folytán a kizárólag a Naphoz alkalmazkodó éji bogár ezután is csak olyankor fog nekimeenni a fának, a pacsirta, meg a rigó pedig csak olyankor fogják üdvözölni a hajnalt ahogy eddig tették. A Nap, a természet, az állatvilág megmarad az eddigi gyakorlatnál; azonban az ember életében jelentékeny változást fog előidézni a közelebbi napokban közzéteendő kormányrendelet, mely szerint Magyarországon új, nyári időszámítás lép életbe. Ugyanis április 30-dikán éjjel tizenegy órakor az ország egész területén levő órákat tizenkét órára kell igazítani és az időszámítás így marad szeptember 30-dikáig, amikor visszatérünk a mai rendhez. Angliában már régebben, Németországban és Ausztriában nemrég hozták be a május 1-jén nálunk is érvénybe lépő számítást, melynek a gyakorlati haszna nyilvánvaló. Ha megszokjuk, amint gyorsan meg fogjuk szokni, hogy egy órával előbb térjünk éjjeli nyugalomra, egyrészt megrövidül a késő delutáni órákban már ugyis ernyedten folytatott napi munkánk ideje, másrészt pedig nagy megtakarítást érhetünk el a ma oly költséges világítás tekintetében, mely a koránfekvő munkás emberek tömegénél egészen el is marad. És ha a mostani szokáshoz képest egy órával hamarabb kelünk; kipihent, friss szervezettel képesek leszünk az ekként nyert egy óra alatt több és jobb munkát végezni, mint este fel akár két óra alatt. Sokkal kevesebb világítási költség, hasznosabban értékesíthető munkaerő, — főleg ezt fogjuk csakhamar köszönhetni az új rendnek, mely nemcsak a magyar korona országainak területén, hanem a hódított területeken is május 1-én életbelép.

— **Albán városok új elnevezése.** Az olaszok Albániára való igényüket oly módon is kifejezésre juttatták, hogy az ottani földrajzi elnevezéseket elolaszosították és sikerült is keresztülvinniük, hogy ezek az olaszosított földrajzi nevek kiszorították az albán neveket és a külföld csak az olaszosított elnevezéseket ismeri. Tekintve, hogy Albánia nagy része a kezünkben van, az erélyesen folytatott olaszosító tendencia ellen ép oly erélyes ellenintézkedést tettünk és az olasz elnevezéseket az albán nemzeti elnevezésekkel helyettesítettük. Így pl. Scutari ezentul magyarul Skodra nevet fogja viselni, San Giovanni di Medua ezentul Sanyin lesz, Alessio új neve Les, Dulcigno helyett Ucsiny, Durazzo helyett Durc, Valona helyett Viora, Ipek helyett Peja elnevezést fogják használni.

— **Katonai célokra alkalmatlan lábbelik szétosztása.** A kolozsvári honvédkerületi hadhizottság közli, miszerint a közös hadseregheli pótlóteknél és megóvó helyeken levő katonai célokra teljesen alkalmatlannak osztályozott lábbelikelet, hadsegélyezés céljaira rendelkezésre bocsátatja. Az ilyen lábbelik kiszolgáltatása által szegénysorsuaknak, különösen pedig a hadbavonultak családtagjainak lábbelivel, illetve javító anyaggal való ellátását célozzák. Jelenleg rendelkezésre áll a kolozsvári honvédkerületi parancsnokság területén mintegy 5000 pár és ezenfelül 26000 kilogramm lábbeli, melynek az erdélyi vármegyék és városok területén levő jótékonyági intézmények és illetve közigazgatási hatóságok utján való szétosztása rendeltetett el.

— **A halál kaszaja.** — eltüntetve a mostani háborútól — legborzasztóbb rendet vágott Magyarországon a tüdő gümőkór miatt meghaltak soraiban. Az 1913-ik évben meghalt 7 évnél fiatalabb 4209, 7 évnél idősebb 49 859, vagyis összesen 54 068 egyén. Ennyi ember esett a tüdővész áldozatául 1913-ban. Tehát az év minden napjának, minden órájában hatnál több ember hunyt a személtüdővész halál következtében. A székely vármegyék e kiutatásban: Csik 474, Háromszék 354, Marostorda 787, Marosvásárhely 73, Tordaauryos 498 és Udvarhelyvármegye 480 elhaltal szerepel.

— **Lelkigyakorlatok.** A csikszeredei r. kath. főgimnaziumban az idei lelkigyakorlatok folyó hó 5—9 napjain voltak P. Eisasser Gy. Jézustársasági atya vezetésével. A kath. hit igazságait meggyőzően kifejtő beszédei nagy hatással voltak a hallgatókra. A polgári leányiskolában a lelkigyakorlatokat Márkos Endre csiktaplócái püebános tartotta meg ápr. hó 6—8 napjain.

— **Révész Cyrill halála.** Mindenütt részvételt keltett a hír, mely szerdán reggel beszárnyalta a várost, Kézdivásárhelyt, hogy meghalt Révész Cyrill. Még előző nap tanított, este 7 órakor pedig halott volt. Szívszélhűdés ölte meg. 57 évet élt és ebből 31 évet töltött, mint áldozópap, az Ur szolgálatában. Nagymiveltű és széles látókörű tanár volt Szerette mindenki, aki őt ismerte és a szeretet népszerűvé tette az ő alakját. Öreg edes anyja és nővére gyászolják. Temetése e hó 14-én, pénteken délelőtt 9 órakor volt a püebánia templomából Kézdivásárhelyt. A gyászmisét Oláh Dániel főesperes mondta, a templomban Dr. Szilveszter Ferenc tanár, a sírnál pedig Dr. Péter János igazgató tartottak beszédet.

— **Budapesten kihirdettek 19-től 50 éves korig az alkalmatlanok új pótszemléjét** Budapesten hirdetményeket ragasztottak ki, amelyben elrendelik a tizenkilenc évtől ötven éves korig az összes alkalmatlanok pótszemléjét. Tizenkileuctől harmincnyolc évig bezárólag május 16-tól június 21-éig, a többi korosztályokat pedig később meghatározandó időben fogják felülvizsgálni. A személyenként felmentettek május 4-ikétől 12-éig, a csoportonként felmentettek május 11-étől 16-áig kötelesek igazolni felmentésüket.

— **Gazdasági lovak árverése.** A földmiveltésügyi miniszter értesítette Gyalóky Sándor főispánt, hogy a cs. és kir. 1. s. hadsereg parancsnoksága által Wolhyniában rekvirált ugynevezett konykai csikók közül körülbelül 80 darabot utalt ki Csikvármegye hegyvidékén gazdálkodók részére. A csikók a megérkezés után, a majdan közlendő kiküldési ár mellett magukat kellően igazolni tudó gazdáknak nyilvános áron adatnak el. A csikók megérkezése közelebből várható.

— **Közpénztárakból nem lehet kölcsönt adni.** Az állami tanítók országos egyesületének hivatalos lapja, a „Nemzeti Kultúra” írja: A Kuria egy konkrét esetről kifolyólag

8994/1916. sz. a. érdekes ítéletet hozott. Kimondotta, hogy a közpénztárakból kölcsönt adni nem lehet; ez sikkasztás. Történt ugyanis, hogy egy községi jegyző a bírótól 700 korona kölcsönt kért. A bírónak nem volt pénze, ezért arra kérte, adja oda a községi pénztárban levő 700 koronát. Ezt megkapta és elismervényt adott róla. Utóbb a bíró a 700 koronát visszavetette a pénztárba és a rovancsolásnál nem találtak hiányt. A sikkasztás vádjában hozott táblai ítélet felmentő volt, mert a jegyző a pénzt kölcsön kérte, tehát nem lehetett eltulajdonító a szándéka. A Kuria azonban a bűnösséget mondotta ki. Az ítélet megokolásában a következőket mondja a Kuria: „közpénztár, rendeltetésüknél fogva csak közcélú szolgálhatnak és erre a célra is csak a törvényben és szabályrendeletekben meghatározott alapon fordíthatók, miből okszerűen következik, hogy a közpénztárak magáncélokra nem használhatók.

Vádtott azáltal, hogy a hivatalánál fogva a községi bíróval való közös őrizetük alatt levő községi pénztárakból a törvény, a szabályrendeletek ellenére kölcsönül 700 koronát kivett, azzal jogtalanul, mint sajátjával rendelkezett, tehát sikkasztotta. Nem mentheti magát vádlott azzal sem, hogy jogsértés szándék nélkül cselekedett, mert a bűnös szándék fennforgását a községi képviselőtestület és a községi előjáróság határozata. Kikérésének mellőzése kétségtelenné teszi”. Köszölkük ezt az ítéletet azért, mert számtalan esetet tudunk, hogy az ujonnan kinevezett tanítók s a helyettesítésre kiküldött illetményeik kiutalványozásáig kénytelenek voltak az iskola pénztárához fordulni. Az igazgató a gondnoksági elnök hozzájárulásával a legkritikább esetben tagadta csak meg az előlegezést. Mert az nem kívánhatta, hogy a tanító 4—8 hétig kopaljon, vagy a szülőktől felvett kölcsönökből éljen.

A Kuria ítélete után nincs más hátra, mint a kultuszminiszterium elvi jelentőségű rendeletét kérni arra, hogy ilyen esetekben az iskolai pénztárak előlegezhetőek addig, míg a miniszter utalványa megérkezik. Így lehet csak elkerülni a §§-al való összeütközést.

— **Tizenkét éves hős.** Rossi György kisjenői tizenkét éves iskolásfiú a háboru kitörése után eltűnt a faluból és nyomaveszett. Gyámányjának a harctérről október végén négy koronát küldött és értesítette, hogy káplarrá léptették elő. Számos vitéz tettéért azután őrmester lett belőle s egy kiváló fontos tettéért, mellyel fényes győzelem kivívásához ügyes tettével hozzájárult, az arany vitézségi érmet kapta. A fiatal hős észrevétlenül közeledett az ellenség drótszövényéhez és azt három kilométer hosszúságban elvágta. Az ellenség itt néhány óra múlva ki volt verve állásából.

— **Szappanok hamisítása.** A szappangyártáshoz használt külföldi növényi olajok és zsírsavak behozatalának lehetetlensége, a belföldi technikai állati zsírok magas beszerzési ára, oly helyzetet teremtett, mely tág teret nyit lelküismeretlen kufároknak a köztisztaság és közegészség szempontjából oly fontos cikknek, mint a szappannak hamisítására és azzal való szédelgés elkövetésére. Ma már 8—10% zsírsavtartalommal bíró keverékek és kocsonyamentű oldatok, mint kemény szinszappanok és kenőszappanok jönnek forgalomba; a belértékek semmiképp sem megfelelő áron. Szakértőileg meg van állapítva, hogy mi a valódi szinszappan, tiszta szappan és tiszta kenő szappan. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamáránál megtudható, hogy ezeknek milyen vegyülettel kell bírniuk, a melyektől eltérő minőségek hamisítványok és mint ilyenek nem érnek pénzt.

— **Óriási drágaság Bukarestben.** Egy bukaresti lap az óriási drágaságról ír: Folyton azt mondják, hogy az élet nagyon drága, de nehéz. Annyira nehéz, hogy már alig lehet megélni. Az összes elsőrangú éttermek árait háromszorosra emelték, de még így sem lehet helyet kapni sehol. A fiákkeresek öt-hat frankot kérnek egy órai viteldijért. A cipőknek ára 60—70 frank. Egy öltöny ruháért 300 frankot kérnek, ami azelőtt legfeljebb 120 frankba került. A gyógyszerárak négyszeresére emelkedtek. A mulatóhelyek mind teli vannak, mindennek dacára egy zenekari ülés egy zenekar nélküli színházban 12 frank, de nehéz hozzá jutni, mert minden színház tele van. Ilyen humorosan írja le a bukaresti lap az óriási drágaságot, melyben ugyan túloz, de mégis sok igazságot ír.

**Ünnepi előadások a moziban.** Husvét első és másodnapján elsőrendű válogatott műsora lesz a mozinak. Husvét vasárnapján színre kerül a legújabb „Leányfurfang” című 2 felvonásos vígjáték, mely méltán sorakozik az eddig bemutatott 2 Projaifilmhez, de nem is lehet ez másként, mikor ugyanazok alkották s azok a magyar művészek játszanak benne, a kik megalapozták a filmek hírnevét. A vígjáték főszereplői: Berky Lili, Mészáros Alajos és Ihász Aladár, a filmek még pompásabbak mind eddig. Ezenkívül a műsornak kiváló darabjai: „A titokzatos Mrs. Miller” című 3 felvonásos detektív-történet lesz, rendkívül érdekfeszítő cselekménnyel. „Csak türelem” humoros és „A harctéri felvetelek”. Ünnepe másodnapján hétfőn bemutatásra kerül: „Az áldozat” című 3 felvonásos megható társadalmi dráma. A műsor kiegészítő pontjai: „Budapesti állatkert” természet utáni felvétel. „Szep Waldemar” vígjáték 2 felvonásban és „Új ruha” humoros. Ezuton is kérik a m. t. közönséget, hogy megszokott jegyeiket, az előadás napján d. e. 10 óráig váltsák ki, mert azontul másoknak adtnak el.

— **Hogyan is volt a Doberdon?** Kémenes Están, a 82-ös vitéz székely baka sebesülten kerül hazába abból a rettenetes pokolból, amit Doberdonnak hívnak.

Idők folyamán meggyógyult s otthonába is eljutott egy kis szabadságra. Otthon nagy volt a tekintélye s minduntalan kérdezősködtek harctéri élményei felől.

De a halálfejes székely baka csak nem akart felelni, bármennyire is ostromolták.

— Hát, hogyan vala Están, szójj már valamit, hogy es vala ott a taljánoknál.

Kémenes Están csak halgatott s ilyenkor egyet-kettőt rándított a vállán. Újból ösztökölték.

— Hát tán hangodat vették, vagy tán bölcs lettél, Están?

Egyszer Kémenes Están megunt a sok kíváncsiságot s ekepp szóla

— Már én kijeteknek sokat nem szavallok, met, aki nem vót ott, az ugyse érti meg és aki pedig ott vala, annak nem kell kéccer elmondani.

— **Meleg borvíz kádfürdő.** Zsögödfürdőn folyó évi április hó 5-ikétől kezdve mindennap meleg borvíz kádfürdő kapható, reggel 6-tól este 7 óráig.

— **Hadi szükségletek.** A m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága pályázati felhívást bocsátott ki a folyó évi június, július és augusztusban szállítandó hadi szükségleti cikkekre. Ezek közül a következők készülhetnek a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kerületében; főzőcsésze fedővel, kulacs, lámpa, csapszeggel és hordgyűrűvel. Továbbá csákány, ásó nyéllel, favágó fejsze, véső, harapófógó, kisásó, csákánybalta, szerkerce nyéllel; ruhakefe, sárkefe, mázkefe, kötéláru, sátorcövek, mindenikből több száz s némelyekből sok ezer. Pályázati határidő folyó évi április 26 d. e. 9 óra. Pályázni kívánók a kamaránál részletes felvilágosítást nyerhetnek.

— **Szent Péter és az elesett oroszok.** Egyik német lap írja: A cár megígérte a Naroc-tónál kezdett utolsó offenzíva alkalmával az orosz katonáknak, hogy gondoskodik arról, hogy azok, akik az ellenséges állások ellen intézett rohamoknál elesnek, egyenesen a mennyországba jutnak. A csata után tízezer elesett orosz lelke kopogott a mennyország kapuján.

— Ki van odakint? — kérdezte Szent Péter.

— Orosz hősök, atyuska, kik mind a Naroc-tónál estek el.

— Hányan vagytok?

— Tízezer katona.

— Menjete a pokolba? Nem olvastátok az orosz vezérkar legújabb jelentését: A Naroc-tónál csak hetvenhárom ember esett el.

## IRODALOM.

— **Hadak útján.** Versek. Irta: Halmágyi Samu. Ára 2 korona. Megrendelhető szerzőnél Dicsőszentmártonban. — Egy meleg érzésű poeta szólal meg ebben a könyvben: Halmágyi Samu, akinek a nevével már többször találkoztunk s egy-egy versét elolvasva, kritikánk csak kedvező lehetett.

Szín, hangulat, melegség van ezekben a versekben. Amit írójuk a háboru alatt meglátott, megfigyelt, annak az ő lelkében mindig visszhangja támadt s es a szépen, tisztán csengő

visszhang adja az ő dalait, a mélabus zenéjü háborus költeményeket, a melyekben azért mégis sok helyen megcsillámlik a hit, a reménykedés, a jövőbeni bizodalom.

Halmágyi, a dicsőszentmártoni poeta is ugyan, mint a legtöbb vidéken élő költő: nem igen akarják észrevenni, a pesti lapok elzárják előle hasábjait, pedig az ő költészete is van olyan nemes bariton, hogy a fórumon is meghallgathatnák, de hát a magyar irodalmi viszonyok nem kedveznek azoknak az írónak, akik a fővárostól távol kénytelenek élni; már pedig Halmágyi is hozzáláncolódtott egy erdélyi kis városhoz (dicsőszentmártoni polg. iskolai tanár) s ahova későn érkeznek az események, onnet nem akarnak irodalmat várni, pedig a fausi csend, a hegyek, erdők közé rejtett városok ma több író adnak az országnak, mint valaha, csak piaca nincs itt az irodalomnak, nem lehet az olyan hangulatu verseket, mint a Halmágyié is, cégjelzéssel ellátni, ennélküli pedig késik az elismerés, a kritika.

Idővel azonban Halmágyi Samu is elfogja érni azt, a mit megérdemel: a jogos és igazi érvényesülést.

Szívesen foglalkoznánk hosszasan a kis verskötettel, de térszűke miatt inkább alkalomadtán sorát fogjuk ejteni egyik legjobb költeményének. (mfb.)

## LEG ÚJABB.

### Olasz repülők bombázták Triesztet.

Budapest, április 18.

(Hivatalos.) **Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelenti:**

Orosz és délkeleti hadszíntér változatlan. Olasz hadszíntér: A tengermeiléki harcvonalon az olaszok tegnap hevenként eleukébb tevékenységet fejtettek ki. Trieszt felet két ellenséges repülő jelent meg, a kik bombavetessel a polgári lakosság köréből két egyént megöltek, ötöt megsebesítettek. Repülő járőrjeink az ellenséges repülőgépeket Gradoig üldözték és ott eredményesen bombáztak egy olasz torpedonaszadra. A Doberdo-fensík ueni szakaszán és a görzi hadoneti tüzérségi harcok fejlődtek ki. Zagorai csapataink ma reggel az ellenség egy támadását, nagy veszteségeket okozva az olaszoknak, visszavertek.

A toimeini hídfő késő éjszakáig elleni tüzérségi tűz alatt állott. A karintiai és tiroi harcvonalon a tüzérségi harc változatlan hevesseggel tartott. Leghevesebb volt a Col di Lanán, a hol az ellenség tüzeleése estere pergetőtüze fokozódott. Éjfélt után az olaszok itt is támadásba mentek át. A támadást visszavertük. Később az ellenség a Col di Lana nyugati csúcsát több ponton ferobbantotta és a teljesen szétrombot hadállásba bevonult. A harc ott még folyik. A Sugana-völgyben, ahol az olaszok a legutóbbi idő óta előőrseinket ismételt támadásokkal zavartak, az ellenséget ellentámadásunk előretolt állásából visszavetette. Itt négy olasz tisztet és 600 sebesülten katonát fogtunk el és négy gépfegyvert zsákmányoltunk.

### Újabb német győzelem Verdunnél.

Berlin, április 18.

(Hivatalos.) **A német nagy főhadiszállásról jelenti:**

Nyugati hadszíntér: Tüzérségünk St. Éloi vidékén bőséges tűz alá fogta az angol állásokat. Az általunk elfoglalt robbantott tölcéserek ellen intézett gyenge kezigránát-támadást az éjjel könnyen visszavertük.

A La-Bassée-csatorna mindkét oldalán és a Loostól északnyugatra időnként hevesebb kezigránát-harc fejlődött ki.

Neuville vidékén és Beauvraignes mellett eredménytelten robbantottunk több aknát.

A Maas mindkét partján heves tüzérségi harcok voltak. A folyó jobb partján alsó szász csapatok rohammal elfoglalták a francia állásokat Haudromont majortól héteáz méterre délre és Thiaumont major-

tól északnyugatra fekvő hegyhátakon és 42 tisztet (köztük 3 törzstisztet) és 1646 közembert sebesültenül, 50 embert pedig sebesülve elfogtunk. Neveiket közölni fogjuk a Gazette des Ardennes-ben, valamint az ezekben a harcokban elfogott összes franciák nevét, akiket február 21-ike óta a Maas-területen elfogtunk és a kiknek összes száma 711 tiszt és 38.155 főnyi légénység. Erre a közlésére alkalmat szolgáltat az a francia félhivatalos kísérlet, melylyel adataink valóságát kétségbe akarták vonni.

A Caillette-erdőben és környékén az ellenség támadási kísérleteit előkészületben, vagy már az első támadásban megghusította tüzeleésünk.

A Woèvre fensíkou és a Verduntól délkeletre fekvő magaslatokon St. Mihel vidékéig levő állásaink ellen a francia tüzeleés rendkívül heves volt.

Keleti hadszíntér: A dűnaburgi hídfőnél Garbunovkától délre állásaink előtt ma reggel keskeny fronton az orosz támadás az ellenség nagy veszteségével összeomlott.

Balkán hadszíntér: Nincs nevezetesebb esemény.

### Hófer jelentése.

Budapest, április 19.

(Hivatalos.) **Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelenti:**

Orosz hadszíntéren Tarnopoltól északnyugatra eredményesen robbantottunk egy aknát és megszálltuk tölcésér nyugati szelét. Egyéb-ként nincs nevezetesebb esemény.

Olasz harctéren a Col di Lanán még folyamatban levő harcoktól eltekintve nem fejlődtek ki jelentősebb események.

### Német győzelmek Verdunnél.

Berlin, április 19.

(Hivatalos.) **A német nagy főhadiszállásról jelenti:**

Nyugati harctéren csapataink a Maastól keletre tegnap elért sikerüket betetőzve ma éjjel elfoglalták a Haudromont majortól délre fekvő kőbányát. Védőcsapat nagy része az elkeseredett szuronyharcban elesett. Több mint 100 ember fogtunk el és több gépfegyvert zsákmányoltunk. Thiaumont majortól északnyugatra az új német vonalak ellen intézett francia támadás megghusult.

Kisebb ellenséges gyalogosztagokat, amelyek az arcvonal különböző helyein megkíséreltek, hogy árkaikhoz közelebb jussanak, gyalogsági és kezigránát-tüzzel visszavertünk. Német előőrsek a Combres-magaslaton benyomultak az ellenséges állásba egy tisztet és 66 főnyi légénységet foglyul ejtettek.

Keleti és balkán harctéren nincs fontosabb esemény.

**2-3 gimnáziumot végzett fiu tanulónak felvétetik Pototzky Pál női- és férfdivat-üzletében Csikszeredában.**

## Husvétii levelező-lapok

nagy választékban és szép kivitelben, valamint helybeli táj- és képeslapok, a legjutányosabb árban

**Vákár L. könyvkereskedésében Csikszeredában szerezhetők be.**

## NYOMDÁSZTANULÓNAK

felvétetik egy ügyes fiu, ki legalább a középiskola II. vagy III-ik osztályát jó sikerrel végezte

**Vákár L. könyvnyomdájában, Csikszereda.**

## A HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Bécsi és budapesti bevásárló körutamból hazatérve, szives figyelmébe ajánlom a t. közönségnek dusan felszerelt raktáromat. Hoztam a legujabb modelkalapokat, üres formákat, diszeket és arefátylokat. Átalakításokat a legrövidebb idő alatt készítek. Ligeti Samuné Csikszereda, a m. kir. dohány nagytőzsde mellett.

1-3

## FOGAK!

brassói Greising Albert  
önálló fogászatra jogosított

Közóhajra Csiksze-  
redába költözött ::

Elvégez minden fog-  
orvosi műtéteket, u  
m.: foghuzást helyi ér-  
zéstelenítéssel, arany  
és más töméseket;  
készít műfogakat és  
teljes fogsorokat száj-  
padlás nélkül, korona  
és hidmunkálatokat.



**FOGAD:**

Délelőtt  
8—12 óráig

Délután  
2—5 óráig

Vasár- és ünne-  
napok kivételével.

47-



10 évi garancia!

Lakása: Kossuth Lajos-utca 8. sz.  
Dr. Zakariás Manó ügyvéd házában.

Szám: 550 --1916.

1-2

### Hirdetmény.

Alulírott községi előljárásság közhírre teszi, hogy a Csikszentgyörgy és Csikbánkfalva községek tulajdonát képező, a bankfalvi 349. összeirási szám alatt levő és a piactéren forgalmas helyen fekvő korcsmaház, mely üzlethelyiségnek is alkalmas, mellékhelyiségeivel és melléképületeivel együtt folyó évi április hó 27-en délelőtt 9 órakor a csikszentgyörgyi jegyzői irodán megtartandó nyilvános árverésen egymásután következő 6 évre a legtöbbet ígérők hasznobérbe fog adni.

Kikiáltási ár 120 korona, azaz százhusz korona.

Árverezni szándékozók az árverési feltételeket a csikszentgyörgyi jegyzői irodán a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Csikszentgyörgyön, 1916. évi április hó 12-én.

Csikbánkfalva részéről:

Csikszentgyörgy részéről:

Bálint Ferencz s. k.,  
községi bíró.

Miklós János s. k.,  
községi bíró.

Potyó Antal s. k.,  
községi jegyző.

Puskás Lajos s. k.,  
községi jegyző.

## NŐI FODRÁSZTEREM ÉS ILLATSZERTÁR

Csikszereda, Apaffi Mihály-utca 10. szám.

### Hölgyek figyelmébe!

Allandóan raktáron tartok legdivatosabb hajszattokat, haj-  
tűket, fésűket, szappanokat, kozmetikai cikkeket, valamint  
mindennemű illatszereket. Kifésült hajak bekötését elvállalom.

Hölgyek hajfésülése ondolalással és hajmosással.

Kész hajmunkák és női piperecikkek szép választékban.

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

**Szabó Lajosné női fodrászterme**  
Csikszeredában, a Hutter-szállodával szemben.

## BÉRFIZETÉSI JEGYZÉK

legujabb minta, mely most készült el, ajánlom a munkaadók  
figyelmébe. annál is inkább, mert csak ez a nyomtatvány felel  
meg a „Csikszeredai Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnak”.

## Közbirtokossági költségvetés, költségszámadási

füzetek (minta), valamint a közeledő évről vizsgákra

## ISKOLAI VIZSGALAPOK

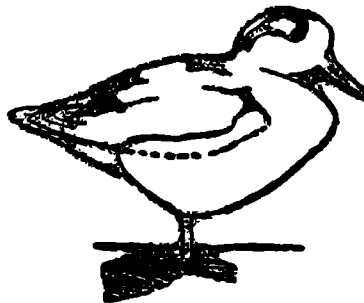
jó minőségű papíron, a legjutányosabb árban beszerezhetők

## Vákár L. könyvkereskedésében, Csikszereda.

## Tanárok, tanítók és más érdeklődők figyelmébe!

## „A MADÁRTÖMÉSZET KÉZIKÖNYVE”

című munka, melyből a madártömeszetet bárki elsajátíthatja.



A 131 oldalon megjelent munkát Szemere László, az ornithologiai központ volt tisztviselője, a zsögödi Madártani Allomás (madártömlő intézet) tulajdonosa írta. Illusztrálva van dr. Szilágyi Tibor és szerző fényképfelvételével és rajzaival. A könyvnek más irányú használhatósága is van, amennyiben benne a különféle magyarországi madártani szakírók által használt madárnevek tisztázva vannak egyeztető betűsorokkal.

Kapható Vákár L. könyvkereskedésében, Csikszeredában.

Ára 2 korona 40 fillér frankó.